

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'מ

ערב שבת קודש

פרשת חוקת

כ"ט בסיוון התשע"ד

יוצא לאור עלידי

מכון ליובאוויטש שעליד

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ט בסיוון ה'תשע"ד - ו' בתמוז ה'תשע"ד

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ט בסיוון	הל' פסולי המוקדשין פרק ב-ד.	הל' שלוחין ושותפין פרק ה.	מל"ת קלב.
ש"ק	ל' בסיוון	פרק ה-ז.	פרק ו.	מל"ת קכ.
א'	א' בתמוז	פרק ח-י.	פרק ז.	מל"ת קלא.
ב'	ב' בתמוז	פרק יא-יג.	פרק ח.	מל"ת קל. קכט.
ג'	ג' בתמוז	פרק יד-טז.	פרק ט.	מ"ע צא.
ד'	ד' בתמוז	פרק יז-יט.	פרק י.	מ"ע צ.
ה'	ה' בתמוז	הל' עבודת יום הכפורים.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	הל' עבדים.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע מט.
ו'	ו' בתמוז	פרק ד-ה. הל' מעילה.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ב.	מ"ע מט. קיח.

זמני השבוע*

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							ד' 72 לפני הזריחה	ד' 120 לפני הזריחה	
8.18	7.50.6	1.19	12.44	9.08	5.44	4.37	4.09	2.59	ו', כ"ט בסיוון
8.18	7.50.6	1.19	12.44	9.08	5.45	4.37	4.09	2.59	ש"ק, ל' בסיוון
8.19	7.50.7	1.20	12.44	9.09	5.45	4.37	4.10	3.00	א', א' בתמוז
8.19	7.50.7	1.20	12.44	9.09	5.45	4.38	4.10	3.00	ב', ב' בתמוז
8.18	7.50.7	1.20	12.44	9.09	5.46	4.38	4.11	3.01	ג', ג' בתמוז
8.18	7.50.7	1.20	12.45	9.10	5.46	4.39	4.11	3.01	ד', ד' בתמוז
8.18	7.50.6	1.20	12.45	9.10	5.47	4.39	4.12	3.02	ה', ה' בתמוז
8.18	7.50.5	1.20	12.45	9.10	5.47	4.40	4.12	3.03	ו', ו' בתמוז

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ
8:31	7:13	8:34	7:29	8:34	7:29	8:35	7:22	8:32	7:29
8:31	7:13	8:33	7:28	8:35	7:21	8:35	7:21	8:32	7:29

עורך אחראי: לוי יצחק שייקביץ • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעליד צעירי-אגודת חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יור"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונב

כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 6084000, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474 אינטרנט:

כוחו של משה להחיות

בחיים אמיתיים לא שייך הפסק • פעולתו של משה רבינו נמשכת בכל הדורות שלאחריו • בכוחו של משה אפשר לטהר יהודי הנמצא ב"במדבר" ונטמא בטומאה החמורה ביותר, ושיוכל גם הוא לטהר אחרים • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

חיים נצחיים שנאמרו ב"בי"ג תמוז תש"ט דווקא (ולא בשנים שלפני זה, תש"ח או תש"ז) – לפני הסתלקותו ביו"ד שבט תש"י – הם בוודאי בהשגחה פרטית.

– כ"ק מו"ח אדמו"ר סיפר⁵, שבאמירת המאמר בראש השנה תרפ"ז, לפני המאסר, "האָט זיך אים גערעדט" (נתדבר מאליו) אודות תורת הבעש"ט שהשגחה פרטית היא גם על כל פרט ופרט דדצ"ח, מבלי שידע בעצמו סיבת הדיבור בזה (כיוון שעניין זה לא היה שייך לתוכן המאמר), והוסיף, שלולי זאת ("ווען ער וואָלט דאָס ניט רעדן") אינו יודע אם היה יכול לסבול ולעבור את המאסר.

ועל דרך זה יש לומר בנדון דידן: בחג הגאולה האחרון בחיים חיותו בעלמא דין הוצרך כ"ק מו"ח אדמו"ר להבהיר ("באוארענען") ולומר שענייני קדושה נצחיים הם, והוסיף לפרש בפרטיות (שלא יהיה מקום לטעות בכוונתו) העניין של חיים ארוכים, חיים אמיתיים שאין להם הפסק, כדי שלא נחשוב כפי שנראה בעיני בשר חס־ושלום (שהרי מציאות כזו אינה שייכת כלל בקדושה), אלא נדע שגם לאחרי ההסתלקות ישנו עניין החיים ללא הפסק, חיים נצחיים, אצל נשיא הדור, ועלידו נמשך חיים נצחיים לכל הדור, ולכן, גם עכשיו יכול וצריך כל אחד ואחד (לא רק לחיות בעצמו, אלא גם) להחיות אחרים בענייני קדושה⁶.

א. בעמדנו ביום השבת שלפני י"בי"ג תמוז, שמנייה מתברך י"בי"ג תמוז, ובמילא שייך כבר לי"בי"ג תמוז – מתאים להתחיל בדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ מוחג הגאולה י"בי"ג תמוז דאשתקד, ולבאר הקשר והשייכות ליום השבת קודש שלפניו, פרשת חוקת [.].

בשיחת י"ג תמוז אשתקד¹ דיבר כ"ק מו"ח אדמו"ר בנוגע לעניין החיים – חיים ארוכים, חיים אמיתיים, חיים בלי הפסק (חיים נצחיים), וביאר העניין בעבודה, שנוסף לכך שכל אחד הוא חי בעצמו, הרי הוא גם מחיה אחרים ("ניט נאָר וואָס מען לעבט אַליין, נאָר מען באַלעבט אויך אַנדערע"), ומסיים: "חיים אמיתיים איז קדושה, און קדושה איז אין סוף".

ובהקדמה – שכיוון שכל עניין הוא בהשגחה פרטית [כידוע תורת הבעש"ט² שהקב"ה מוציא רוח מאוצרותיו כדי לגלגל עלה או קש כו', היינו, שהשגחה פרטית היא גם על דומם צומח-חי, ובוודאי על מין המדבר, ומכל שכן בישראל שהם עטרת תפארת של כללות הבריאה³, ועל-אחת כמה וכמה בנשיא ישראל שבו תלויים כל העניינים, כמו שכתוב בפירוש רש"י בפרשת השבוע⁴ ש"הנשיא הוא הכול"], הרי, דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר בעניין

(1) בתחלה – נדפסה בקונטרס י"בי"ג תמוז שנה זו (סה"מ תש"י ע' 262). ולאח"ז בסה"ש תש"ט ע' 333.
 (2) ראה כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט) בהוספות סקי"ט ואילך. וש"ג.
 (3) ראה שיחת פורים תש"ד ס"ט – נדפסה בקונטרס פורים שנה זו (סה"מ תש"י ע' 141), ולאח"ז בסה"ש תש"ד ע' 70.
 (4) כא, כא.

(5) נעתק ברשימת המאסר (לקו"ד ח"ד תרכו, ב) בהערה. וראה בארוכה לקו"ש חכ"ג ע' 157 ואילך.
 (6) ראה גם שיחת י"ב תמוז ס"ד (לקמן) (תורת מנחם-התוועדיות תש"י) ע' 130).

משה, שקיים לעולם¹³. וענינו בעבודה – שפעולתו של משה (כולל גם אתפשטותא דמשה שבכל דרא ודרא¹⁴) לגלות החיות של הדביקות בה' אצל כל אחד ואחד מיישראל (גם זה שנמצא במעמד ומצב של טמא מת), הולכת ונמשכת גם בכל הדורות שלאחרי זה, על-ידי זה שהעוסקים בכך (כוהנים גדולים שעושים פרות אחרות) חדורים בכוחו של משה (שמקדשין באפר הפרה שעשה משה).

ג. ויש להוסיף בזה – על-פי מה שנתבאר באגרת הקודש¹⁵ (בשם התיקונים¹⁶) "על משה רבינו ע"ה שאחר פטירתו מתפשטת הארתו בכל דרא ודרא לששים ריבוא נשמות, כמו שמש המאיר מתחת לארץ לששים ריבוא כוכבים":

השמש, נמצאת ומאירה גם בשעות הלילה – בחציו השני של כדור הארץ (מתחת לארץ), ולא עוד אלא שגם בחצי הכדור שאינה נמצאת בו בלילה, הרי היא מאירה גם בו על-ידי ששים ריבוא כוכבים, שגם אור הכוכבים הוא אור השמש שמאיר עתה על-ידי הכוכבים. כלומר, לא רק שבשעות היום קיבלו הכוכבים אור השמש ועתה (בשעות הלילה) מאירים מעצמם, אלא שגם האור שמאירים הכוכבים בשעות הלילה הוא אור השמש.

ודוגמתו בנמשל, בנוגע למשה רבינו, ואתפשטותא דמשה שבכל דרא, עד למשה שבדורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר – שגם עתה נמצא ומאיר כמו קודם (כמו השמש שנמצאת ומאירה גם בשעות הלילה), ואילו היינו הולכים יחד עמו היינו רואים שמאיר בכל התוקף כמו קודם (ואדרבה, באופן נעלה יותר), אלא, כיוון שנתעלה למעלה בעילוי אחר עילוי, ואנו (לא הלכנו עמו, אלא) נשארנו במקומנו, לכן אינו נראה לנו בעיני בשר (כמו שבליילה לא רואים את השמש), ואף-על-פי כן, גם במצב זה מתפשט אורו לכל בני ישראל שכללותם ששים ריבוא נשמות, ועל-ידם מאיר בכל העולם (כמו שהשמש מאירה מתחת לארץ לששים ריבוא כוכבים, כאמור, שאור השמש עצמו מאיר באמצעות הכוכבים).

13 ראה לקו"ש חל"ג ע' 127 ואילך. וש"נ.

14 תקו"ד תס"ט (קיב, רע"א. קיד, רע"א).

15 ביאור לסי' ז"ך בסופו.

16 ראה זח"ג רעג, א. וראה הערת כ"ק אדמו"ר בהערות ותיקונים לאגה"ק שם.

ב. ועל-פי האמור שכל העניינים הם בהשגחה פרטית – יש לבאר הרמז על עניין זה בפרשת השבוע⁷: בפרשת השבוע מדובר אודות פרה אדומה, שעל-ידי נעשית הטהרה מטומאה הכי חמורה, טומאת מת, ש"נתכרכמו פניו של משה" כיוון ש"לא היה יודע במה תהא טהרתו"⁸, עד שאמר לו הקב"ה "זאת חוקת התורה גו' ויקחו אליך פרה אדומה וגו'".

וענינו בעבודה הרוחנית – שטומאת מת (העדר החיות) מורה על מעמד ומצב שנתעלם הדביקות בה' מקור החיים, כמו שכתוב⁹ "ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום", והטהרה ממעמד ומצב זה (לפעול גילוי החיות על-ידי דביקותו בה') הוא עניין של "חוקה", "זאת חוקת התורה", ונעשית בכוחו של משה דווקא, כמו שכתוב¹⁰ "ויקחו אליך פרה אדומה", "לעולם היא נקראת על שמך פרה שעשה משה במדבר", היינו, שבכוחו של משה לקחת פרה אדומה – פרה גשמית כפשוטה, ונוסף לכך, גם (פרה) אדומה, שמורה על הגבורות, תוקף החמימות ("קאָך") בגשמיות וחומריות – ולא רק להעלות ה"פרה אדומה" עצמה, אלא עוד זאת, שבכוחו של משה לעשות מהפרה אדומה אפר שעל-ידו תהיה הטהרה מטומאה הכי חמורה.

והנה, אפר הפרה שעשה משה נחלק לג' חלקים: חלק א', ליטול ממנו בני העיירות וכל הצריכים להיטהר, חלק ב', כוהנים גדולים לפרות אחרות מקדשין הימנה, וחלק ג', נתון למשמרת¹¹. כלומר, שהטהרה של טמא מת היא לא רק מאפר הפרה שעשה משה, אלא גם מאפר פרות אחרות (תשע פרות) שנעשו לאחרי זמנו של משה, אבל, לעשיית הפרות אחרות הוצרכו לאפר הפרה שעשה משה, שממנה מקדשין כוהנים גדולים לעשיית פרות אחרות, ועד שגם לעשיית פרה העשירית על-ידי המלך המשיח¹², יצטרכו לקדש מאפר הפרה שעשה

7 מכאן עד סוף ס"ה הוגה (בקיצור) ע"י כ"ק אדמו"ר, ונדפס בלקו"ש ח"ד ס"ע 1057 ואילך (בשילוב שיחת ש"פ חו"ב תשי"ב). במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ ע"י המו"ל.

8 במדב"ר פ"ט, ד. תנחומא פרשתנו ו.

9 ואתחנן ד, ד. וראה אבות דר"ג ספ"ד.

10 ריש פרשתנו ובפרש"י.

11 פרש"י פרשתנו יט, ט.

12 רמב"ם הל' פרה אדומה ספ"ג.

עתידיה ירושלים שתתפשט בכל ארץ ישראל), אלא בחוץ לארץ דווקא, שהיא בבחינת "מדבר" ביחס לארץ ישראל וירושלים.

זאת ועוד: נוסף לכך שעלידי אפר הפרה שעשה משה נעשית הטהרה שלו, צריכים לפעול עליו שהוא בעצמו יוכל לשרוף פרה ולעשות ממנה אפר לטהר אחרים, שיהיה בעצמו משפיע על אחרים להחיותם בענייני קדושה, "טופח על מנת להטפוח"²¹.

וגם עניין זה נעשה בכוחו של משה דווקא – שחלק מאפר הפרה שעשה משה, כוהנים גדולים לפרות אחרות מקדשין הימנה, שמקדשין את עושה הפרה באפר הפרה הראשונה שעשה משה, ודוגמתו בעבודה, שגם המשך פעולתו לטהר אחרים (לאחרי שנעשה טהור בעצמו) הוא בכוחו של משה.

ה. אמנם, כיוון שמצד גודל הטרדה בפעולה על הזולת ("יענעם באֵלעבן"), לטהרו, ועד לעשותו טופח על מנת להטפוח, יתכן שישכח על עצמו – יש צורך להזהיר גם בנוגע לעבודת עצמו ("אֵליין לעבן"), וכפתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר²² "וועגן זיך אֵליין דאַרף מען אויך ניט פאַרגעסן" [=על עצמו צריך גם לא לשכוח].

וגם עניין זה מרומז באפר הפרה שעשה משה – שחלק ממנו היה נתון "למשמרת", ללמדך, שנוסף על הפעולה עם הזולת בחלק האפר שבו מטהרים את הטמאים, וממנו מקדשין לפרות אחרות, ישנו גם חלק שנתון למשמרת, שבזו מרומזת העבודה עם עצמו.

ו. וההוראה מזה – שצריכים להתעסק בהשפעה על הזולת, "ניט נאָר וואָס מען לעבט אֵליין, נאָר מען באַלעבט אויך אַנדערע", וכדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר בהמשך שיחה הנ"ל²³ שכל אחד ואחד יכול להשפיע על שנים שלשה מנינים מבני ישראל!

(מהתוועדות שבת קודש פרשת חוקת ה'תש"י:
תורת ימנחם כרך א, עמ' 119-124)

רמז תקג.

(21) לשון חז"ל – ברכות כה, רע"ב. ועוד.

(22) ראה שיחת פורים תש"ד סט"ו – קונטרס פורים שנה זו (סה"מ תש"י ע' 145). ולאח"ז בסה"ש תש"ד ע' 74.

(23) שיחת י"ג תמוז תש"ט ס"ד – קונטרס יבייג תמוז שנה זו (סה"מ שם ע' 264). ולאח"ז בסה"ש תש"ט ע' 335.

[ואף שאין אנו מרגישים התפשטות אורו – כבר נתבאר לעיל¹⁷ פתגם כ"ק אדמו"ר [הרשב"ב] נ"ע שמחשבת הסוס אודות התבן אינה מבטלת את מציאות המלאכים!...].

ועניין זה משתקף גם בנגלה שבתורה (ככל העניינים שבפנימיות התורה) – בנוגע לטהרת טמא מת עלידי אפר פרה אדומה – שעלידי אפר הפרה שעשה משה מקדשין לעשות פרות אחרות, היינו, שגם כשאין אפשרות להזות מאפר הפרה שעשה משה בעצמו, כי אם, מאפר פרות אחרות שנעשו לאחרי זה, הרי, גם האפר של פרות אחרות נעשה עלידי זה שמקדשין מהאפר שעשה משה, בכוחו של משה דווקא.

ד. על-פי זה יש לבאר השייכות לדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר בשיחה הנ"ל על דבר עניין החיים, "ניט נאָר וואָס מען לעבט אֵליין, נאָר מען באַלעבט אויך אַנדערע" [=לא רק שחי בעצמו אלא גם מחיה אחרים]: כשפוגשים יהודי שנמצא במעמד ומצב של טומאת מת, שלא רואים בו חיות הקדושה – חייבים לטהרו, להחיותו בחיות של קדושה, ודבר זה הוא בכוחו וביכולתו (ובמילא גם חובתו) של כל אחד ואחד, כיוון שמשה רבינו (משה שבדורנו) נתן ונותן לו מאפר הפרה שלו ("משה רבינו האָט דיר געגעבן און גיט דיר פון דעם אפר פון זיין פרה"), ובמילא, פעולתו היא בכוחו של משה – "לעולם היא נקראת על שמך פרה שעשה משה".

ויש להוסיף ביאור בדיוק לשון רש"י "פרה שעשה משה במדבר" – שלכאורה, מאי קא־משמע לך, הרי, הכול יודעים שמשה היה במדבר, ובודאי שגם הפרה עשה שם – שבזו מלמדנו שגם אצל יהודי שנמצא במקום ודרגה של מדבר, "נחש שרף ועקרב וצימאון אשר אין מים"¹⁸, יכולים לפעול עניין הטהרה, ועד כדי כך, שהפרה שעשה משה, שממנה מקדשין הכוהנים לעשיית כל הפרות שלאחרי זה, היתה במדבר דווקא, שבו מודגש הצורך בעניין הטהרה, מה שאין כן בירושלים, שאין מלינים בה את המת¹⁹, ועל-דרך-זה בארץ ישראל בכללותה (ובפרט על-פי מאמר רז"ל²⁰

(17) שיחת ש"פ שלח ס"ו (לעיל ע' 108). וש"נ.

(18) עקב ח, טו.

(19) ב"ק פב, ב.

(20) ראה ספרי דברים בתחלתו. פס"ד פ' שבת ור"ח. יל"ש ישע"י

בימיו יהיה הדבר הזה

גם לאחר עשרים שנה!

כ"ק מו"ח אדמו"ר סיפר, שכשדובר אודות קבלת עניני נשיאות מאביו כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, ביקש, שיהיה זה בחסד וברחמים.

כמו כן אמר כ"ק מו"ח אדמו"ר – בדברו אודות ביאת המשיח – שבימיו יהיה הדבר הזה. ואין קושיא בדבר – כיון שמפורש בירושלמי (והובא גם בילקוט שמעוני) שכאשר ההנהגה היא ביראה מלפניו תחת ממשלתו והנהגתו, אזי אפילו לאחר עשרים שנה חשיב שנמצא כאן.

מדוע התעכב הדבר?

– סיפר לי יהודי במכתבו, שבשנת תרפ"ג שאל את כ"ק מו"ח אדמו"ר על דבר נסיעה לאיטליה, וכ"ק מו"ח אדמו"ר השיבו: לכל עת, ויעץ לו לנסוע ללמוד בתומכי תמימים. רק עכשיו הגיע לאיטליה, וכותב לי, שעכשיו הוא מבין את דבריו של הרבי שאמר לו לפני עשרים ושבע שנים!

אצלנו – לא ימשך הדבר שנים ח"ו, אלא יהיה במהירות.

צריכים רק להשלים את העבודה עם ה"פכים קטנים", צריכים לשנות את הרגילות וההנחות, ואז יהיה העניין ש"אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין", ותושלם הכוונה העליונה.

שכל המקושרים יהיו באחדות

"כי בשמחה תצאו ובשלום תובלון וגו'" – כשתהיה שמחה, שאז יהיה במילא שלום, שכל אלה שמקושרים אל הרבי יהיו באחדות – אזי (כהמשך הכתוב) גם "ההרים והגבעות", לא רק שלא יעכבו, אלא שיסייעו, "וכל עצי השדה", אילני סרק שאינם עושים פירות, יעשו פירות, כמאמר רז"ל "עתידין אילני סרק שיעשו פירות"; אלא שכל זה הוא בתנאי שיהיה שלום, שכל השייכים אל הרבי יהיו באחדות.

ואז יעזור השם יתברך להשלים את הכוונה שהרבי הטיל על כולנו ומסר לנו, שזהו תכלית הטוב האפשרי.

(משיחת י' שבט ה'תשי"א – תורת מנחם כרך ב עמ' 215)

דרישת השעה לחשבון מכל הפעולות

בהתחלת התקופה דעשרים שנה ומעלה מעת ההסתלקות-הילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שלאחרי הסתלקות – בכלל "נקל מאד לתלמידיו (כולל כל ההולכים "בדרך ישרה אשר הורנו מדרכיו") לקבל חלקם מבחינת רוח רבם העצמיות כו' ולא זיוום בלבד" "הואיל ואינה בתוך כלי ולא בבחינת מקום גשמי".

וכעבור עשרים שנה ומעלה – הרי אמרו חז"ל דמבן עשרים שנה מוכר בנכסי אביו (ואמרו חז"ל: התלמידים קרוים בנים והרב קרוי אב), על פי ביאור רבנו זקן במאמר חז"ל זה – מובן, אשר מאז מיתוסף בחיות וברצון ובתענוג ובמעשים טובים הבאים על ידי זה, הרי זה דרישת השעה ושעת הכושר לעשות חשבון צדק מכל הפעולות במשך העשרים שנה מעת ההסתלקות, פעולות בהתאם לדרישות בעל ההילולא בחיים חיותו בעלמא דין, ובכל שלשת הקווין עליהם העולם

– עולם כמשמעו ועולם קטן זה האדם –

עומד: תורה ועבודה (– זו תפלה) וגמילות חסדים (מצוות),
על מנת – להשלים את החסר ולהוסיף ולהעלות בהם מכאן ולהבא,
מתחיל בעסק בתורה (נגלה וחסידות) – בהקדמת עבודת התפלה – ומסיים במעשה המצוות, מעשים טובים ומאירים,
ובכל אלו – מתוך מסירת נפש (הוא הרצון) ומתוך שמחה וחיות ואור חסידותיים.
ויהי רצון שיבוא כל הנ"ל בפועל ממש ובהצלחה רבה ועד שיראו במוחש – בלשון בעל ההילולא:
אשרנו מה טוב חלקנו בעבודת הלב ומה נעים גורלנו בעבודת המוח ומה יפה ירושתנו לראות ולהרגיש האלקות בכל דבר ולהשלים הכוונה העליונה לעשות לו ית' דירה בתחתונים. בברכה.
(ממכתב ר"ח אדר ראשון ה'תש"ל – אגרות קודש כרך כו, אגרת ט'תלתא)

עמדו הכן כולכם!

ישנו מכתב שכתב בעל ההילולא בקשר ליום ההילולא של אביו (כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע),
– שהיה הנשיא בדורו, וכ"ק מו"ח אדמו"ר, בעל ההילולא, הוא ממלא מקומו, וכמדובר כמה פעמים
דיוק הלשון "ממלא מקום" (שהוא לשון בתורה), שהוא ממלא ("ער פילט אויס") את כל המקום של קודמו,
היינו, שכל העניינים שהיו לפניו הרי הוא ממלא אותם במילואם, ומלבד זה יש גם תוספת, שהרי בקדושה
ישנו תמיד העניין של "מעלין בקודש".

וזה לשונו: "מסוגל הוא היום הזה להתקשר בעץ החיים... אנ"ש ותלמידי התמימים... עמדו הכן כולכם
אתם, נשיכם, בניכם ובנותיכם, לקבל ברכת ה' בשפעת חיים ופרנסה טובה ונחת מיוצאי חלציכם, אשר
ישפיע השם יתברך לכם ולנו על ידי התעוררות רחמים רבים ממקור הרחמים והחסדים האמיתיים, על דרך
מכניסי רחמים [כלשון ה"פדיון"] אשר יעורר כ"ק אדמו"ר בעל ההילולא, וברוכים תהיו בבני, חיי ומזוני
רויחא".

ועל פי ה"דין" שפסק כ"ק מו"ח אדמו"ר, הרי מובן וגם פשוט מעצמו – כפסק ב"דבר משנה" – שכן
הוא גם בנוגע ליום ההילולא שלו, אשר יום זה הוא יום סגולה להתקשר בעץ החיים ולקבל ברכת ה'
בשפעת חיים וכו' אשר ישפיע השם יתברך על ידי התעוררות רחמים רבים שיעורר כ"ק מו"ח אדמו"ר בעל
ההילולא.

וההכנה הדרושה לזה – אינה על ידי עניינים מיוחדים, ועל אחת כמה וכמה לא על ידי עניינים שלא
כל מוחא סביל דא; התנאי היחידי הוא ההכנה שכותבה במכתבו – "עמדו הכן כולכם":
"עמדו" – עמידה והעכבה מהמרוצה בענייני העולם, הבלי הזמן, ועל דרך העמידה דתפילה, ש"אין
עמידה אלא תפילה".

"הכן" – להתכונן לקבל את הברכה מתוך רגש של אהבה וחיבה אל מי שמעורר הרחמים רבים להמשיך
הברכה עד למטה מטה, על דרך שדרשו חז"ל (והובא להלכה בפועל) "כה תברכו", "פנים כנגד פנים".
"כולכם" – ההתכללות והאחדות של כל השייכים אליו, שכן צדיקים דומים לבוראם, והרי הכלי שמחזיק
ברכתו של הקב"ה הוא השלום, שזהו עניין ההתכללות של כל בני ישראל יחדיו, "כולנו כאחד", שעל ידי
זה ישנו מן המוכן העניין של "ברכנו אבינו... באור פניך".

וכאשר ישנם ג' עניינים אלו – שהם בכוחו של כל אחד ואחת בנקל ביותר: העיכוב מהמרוצה בהבלי
הזמן לכל הפחות לשעה קלה; לכלול את עצמו עם כל אלה שהיתה להם שייכות אל בעל ההילולא, על-
כל פנים לאחד מענייניו; ולעמוד "פנים כנגד פנים", שיהיה הרצון לקבל את הברכה בפנימיות ומתוך
אהבה – אזי (על פי הפסק דין של בעל ההילולא בעצמו) נמשכת הברכה עד למטה מטה, לכולכם: אתם,
נשיכם, בניכם ובנותיכם, בכל עניינים טובים, מרוח ועד בשר, בבני, חיי ומזוני באופן דרוויחי כפשוטם,
למטה מעשרה טפחים.

(משיחת יו"ד שבט ה'תש"כ – תורת מנחם כרך כז, עמ' 300:302:343:344)

בראשית 'מבצע תפילין'

רבות נענו לקריאת הרבי ערב מלחמת ששת הימים, וזו אכן נסתיימה בחסדים גלויים • "לעת עתה לא מצאתי שמו בין רשימות המתעסקים במבצע תפילין..." • כתב לאחד החסידים • על דברי הסמ"ג שהובאו כראייה ו'מעשה רב' • וכיצד תוכלנה הנשים להשתתף במבצע המיועד לגברים? • אנקדוטות מראשית ה'מבצע' בשנת תשכ"ז

"בהתעוררות עצומה קיבלו עליהם צעירי חב"ד את הפצת קריאתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א והמונים המונים קיימו מצות תפילין, ואמנם ראו כולם את חסדי ה' ונסיו ונפלאותיו, וההצלחה הגדולה מן השמים.
"עתה מוטל על כל אחד ואחד, ביתר שאת, החוב והזכות לקיים מצוות ה', ובכלל מצות תפילין, שמביאה הצלה וישועה וברכה.
"פנה מיד לצעירי חב"ד או לכל בית כנסת וישיבה שם יעזרו לך להניח תפילין ולזכות על ידי זה לכל טוב בכל העניינים".

משיח לא יקבל 'תירוצים'...

ביום ב' של חג-הסוכות תשכ"ח (המלך במסיבו כרך א' עמ' קצו) הורה הרבי לכל אחד מהמסובים [=בסעודת חג בדירתו של כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ] לומר לחיים. בתוך כך הזכיר אודות אחד המסובים - הרב טוביה בלוי - שמנהל 'מבצע תפילין' בכותל המערבי, שכבר הניחו שם תפילין לריבוי יהודים. הרבי מתבטא 'רבבות' ומזכיר את המבואר ב'לקוטי תורה' במעלת רבבות.
כבר בתחילת ה'מבצע' מדברים (שם עמ' קעד) על "מאה אלף יהודים" שהיתוספו למניחי התפילין! [וראה גם תורת מנחם כרך ג' עמ' 16. כרך נא עמ' 100].
כאמור, הרבי מבקש לדעת ולקבל דיווח גם

זיכוי המונים!

"רואים בפועל שכתוצאה מההתעוררות על-דבר הנחת תפילין ישנם אלפי יהודים שהניחו תפילין!" כך ציין הרבי בנחרצות בהתוועדות שבת-קודש פרשת וישלח תשכ"ח (תורת מנחם כרך נא עמ' 289), חצי-שנה לאחר תחילת המבצע. להלן נוסח כרוז שהופץ כמודעה ברחובות הערים מיד אחרי מלחמת ששת הימים:

"ב"ה חודש מתן תורה תשכ"ז

"מבצע תפילין' נמשך!

"ערב פרוץ הקרבות הגיע מברק מכב' קדושת אדמו"ר רבי מנחם מענדל שניאורסון שליט"א מליובאוויטש בו קורא לכל ישראל:

"גדולה היא מצות תפילין, שנוסף לעצם קיום המצוה יש בה הסגולה של "שמירה", וכפי שמובא בתלמוד (מנחות מ"ד): כל המניח תפילין מאריך ימים שנאמר ה' עליהם יחיו, וכדברי רש"י: אותם שנושאים עליהם שם ה' בתפילין - יחיו.

"נוסף לכך הדגיש כ"ק אדמו"ר שליט"א שבכוחם של תפילין להפיל פחד על האויבים, "נבהלו אלופי אדום וגו'", וכמאמר חז"ל (מנחות ל"ה): וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך - אלו תפילין שבראש.

"דבר זה נוגע לכל ישראל ויש לעשות הכל כדי לקיים מצות הנחת תפילין בכל יום (וגם לזכות אחד את השני).

לספור ולמנות - בפועל ממש - שיש בידו כך וכך" - ביקש הרבי לדעת דיווחים מפורטים. בשבת פרשת פקודי תשכ"ז (תורת מנחם כרך מט עמ' 157) עוד טרם ההכרזה על מבצע תפילין, אמר הרבי:

כאשר יבוא משיח... לא יהיה מוכן לשמוע שום "קונצים" אלא ידרוש חשבון - "אלה פקודי המשכן":

תרשום בפתק כמה חסידים עשית - על כמה יהודים פעלת שיהיו חסידים של הרבי, שילמדו חת"ת, ויבואו לומר כל התהילים בשבת מברכים! ובקיץ שלאחר מכן (שם כרך נ עמ' 279) תובע הרבי:

עם כמה יהודים הנחת תפילין במשך החודש האחרון?!...

'גיוס נשים' למבצע תפילין

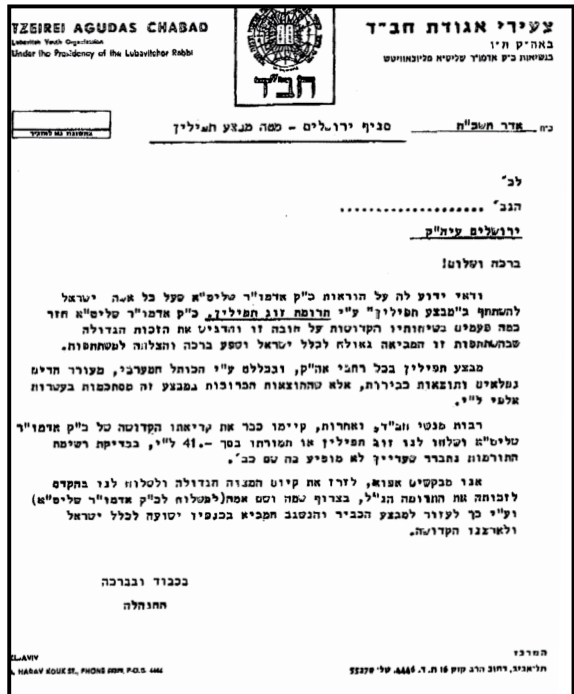
ב'מבצע תפילין' ששייך בעיקרו לאנשים ובנים - ולא נשים ובנות - יכולות אף הן ליטול חלק חשוב, שהרי יכולות הן לעודד לחזק ולדאוג שתהיינה תפילין כשרות ושייבדקו בזמן ושאופן הנחתן יהיה כדבעי...

מתוך דברים שהשמיע הרבי בקצרה בט"ו באב תשל"ה (שיחות קודש תשל"ה כרך ב' עמ' 389). כך גם במכתב (ער"ח תמוז תשל"ד - לקוטי שיחות כרך יג עמ' 220), ובהרחבה (תורת מנחם כרך נא עמ' 84 ואילך) בשיחת וא"ו תשרי תשכ"ח (ראה גם בצל החכמה עמ' 25).

מעשה רב מהסמו"ג

בהתוועדות ש"פ בראשית תשכ"ח (תורת מנחם כרך נא עמ' 226) הזכיר הרבי את דברי הסמו"ג אשר דרש בנוגע לתפילין והוכיח ודיבר "בגלויות ישראל... בספרד כו' וכן בשאר ארצות", גם בפני כאלו שרק עלידי דבריו "קיבלו כו' מצות תפילין מזוות וציצית", דברים שמשמשים כ"מעשה רב", אך הרבי הוסיף מיד:

בעת שהכרזתי עלי-דבר מבצע תפילין, לא רציתי להביא דברי הסמו"ג בכלל, וכן לא מיה שכתב שם "יותר חפץ הקב"ה באדם רשע שניח תפילין מאדם צדיק... זכרון לרשעים ולישרים דרך טובה כו'" - כי

בניית צעירי אגודת חב"ד לנשי חב"ד בקשר עם מבצע תפילין

על כמות המניחים במספרים, כמו כן תובע את ההתעסקות במשימות אלו גם מיחידים. באיגרת לאחד החסידים מכ"א טבת תשל"א (אגרות קודש כרך ז"ך עמ' ע) הוא כותב:

לענת עתה לא מצאתי שמו בין רשימות המתעסקים: בהפצת המעיינות, במבצע תפילין, בפעולות צאגו"ח [צעירי אגודת חב"ד], במבצע שמורה וכו' וכו' - ובכל משך הזמן שהעתיק לירות"ו [=לירושלים - תבנה - ותכונן]!!

האמנם אלו הן התוצאות מלמדו זמן ב'תומכי תמימים'?

ובטח השתתף (וישתתף ביתר שאת) במבצע תפילין. וה' יצליחו.

כזו היא בקשת-הוראת הרבי שחזרה על עצמה מאז חורף תשכ"ח פעמים רבות, במכתבים פרטיים וכלליים-פרטיים לאנ"ש.

כנראה, בהתאם לפתגמו של אדמו"ר הזקן (צוטט על ידי הרבי בביקור האדמו"ר מסדיגורא בשנת תשד"מ - 'בצל החכמה' עמ' 252): "צריך

מוזכירות
כ"ק אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א שניאורסאהן
ליובאוויטש
 - - - - -
SECRETARIAT of RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
the Lubavitcher Rabbi
 770 EASTERN PARKWAY • BROOKLYN, N. Y. 11213

ב"ח, י"ג ניסן תשפ"ג
 ברוקלין, נ.י.

הרה"ח חת"ת אי"א נז"ג עוסק בצ"צ וכו'
 מו"ח ישראל ש"י

שלום וברכה!

הגיענו ידיעה אשר לפני זמן מה נשלחו מסעם צא"ח
 באהק"ו מברקם לרבנים הראשיים שיהיו בתענה מה שעליהם
 לעשות במסגרת סבצ' החפלין וכו'.

ונא לחודיענו עד כמה שאיחיד היריעה הנ"ל, ובאם כן-
 חסי' גדולה על מעשה חסדו כזה סבלי להתחשב כרבעי למהו'
 ברבר הרושם שעלוה לעשות סני' כזאת, ויזקא ע"צ מברק'
 על אנשים כולעיל (במקום שיבקלם ויסיבילם וידיברו אתם וכו').

ובינתי מיליא מה שמוזכר חסדו - ער בבה שהודיעו
 לנו - ה"י יכול להיות שמעם שפאלו טולחים חסדו, ע"ס
 חוראט סכאן וכו'.

ואף שאין מסק כי בכלאופן נעשה חסדו כוונת חסי'
 טובות, בכ"ז יש לחבא להיות חסדו ביוזר וכו'.

בברכה תג כשר ושמת
 הרב ח.ס.א. ח'דקו"ן

מכתב המזכירות לרב ישראל לייבוב

הרב הראשי ניסים. בלפור 7. ירושלים.
 בעקבות התעוררות הרבה שכתוצאה ממלחמת
 ששת הימים, ועל פי קריאת כ"ק אדמו"ר שליט"א
 מליובאוויטש לנצל התעוררות זו להתחזקות
 במצות תפילין וכו' - באים אנו בהצעה שלקראת
 עשרה בטבת, יום הקדיש, תופנה קריאת כב'
 הרבנים הראשיים אל העם להתחזק בקיום מצות
 הנחת תפילין כהלכתה, וראו כל עמי הארץ כי שם
 ה' נקרא עליך ויראו.
 הנהלת צעירי חב"ד באה"ק
 אנשי צא"ח סבורים היו שזהו מעשה נכון ומתוך
 כוונת חסי טובות, אולם דעתו של הרבי היתה
 שונה:

במקום שיבקרום ויסבירו וידברו אתם וכו' -
 שולחים פניות במברקים לרבנים ראשיים.
 (מצו"ב צילום מכתב המזכירות אל הרב ישראל
 לייבוב (ז"ל) עם התיקונים בכתב-יד קדשו של
 הרבי).

אין זה שייך כל-כך לנידון-דין. כי בזמננו
 רובם ככולם של אלו הרחוקים לעת-
 תה מתורה ומצוות הם בסוג וגדר תינוק
 שנשבה כו'.

למה כיוון הרבי בדבריו?
 ובכן, זמן קצר אחרי תחילת "מבצע
 תפילין" ביקר אצל הרבי הרה"ג ר'
 שמחה בונים ליברמן (תלמיד רבי דוד
 משה רבינוביץ ראש ישיבת כתר תורה),
 וביקש להביא כ"תנא דמסייעא את דברי
 הסמ"ג. הרבי הודה לו על כך ושמוח
 לשמע הדברים.

בינתיים, באותם ימים ממש (עוד לפני
 ביקור הרש"ב ליברמן) הציע הרה"ח ר'
 משה ובר על דעת עצמו לפרסם את דברי
 הסמ"ג, כדי לעודד את הפעילים. ואכן
 סניף צא"ח בירושלים פרסם את הדברים.
 משכך, ראה הרבי צורך להסביר
 בשבת פרשת בראשית כי מלכתחילה לא
 היה לו להזכיר את דברי הסמ"ג כאמור,
 ועם זאת צירף זאת כ"מעשה רב".

כך גם לימים התבטא בפני האדמו"ר
 מסדיגורא (בצל החכמה עמ' 254):

כאשר מדובר אודות "מבצע תפילין" - ישנם
 כאלו שבאו אלי בטענה: האם הנני ערב לכך שיהודי
 זה שהוצע לו להניח תפילין - טבל במקוה לפני
 שניגש להניח תפילין?... וענית להם - שהנני צועד
 בעקבות הסמ"ג שמעיד על עצמו שדרש והוכיח
 "בגלויות ישראל", "בספרד וכן בשאר ארצות"
 אודות גודל ההכרח והחויב הנחת תפילין, וכתוצאה
 מכך - "קבלו אלפים ורבבות מצות תפילין".
 ומכך שלא הזכיר זאת בפירוש, ברור שהסמ"ג לא
 דרש מהם גם שייטבלו במקוה בכל בוקר לפני הנחת
 תפילין!...

נזיפה קלה...

להלן נוסח מברק ששוגר לרבנים הראשיים
 בארץ הקודש שנת תשכ"ח:
 שם הנמען: הרב הראשי אונטרמן. הרחוב: קרן
 היסוד. מקום היעד: ירושלים.

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת חוקת

ל' בסיוון, א' דראש-חודש תמוז

על השולחן הזכיר 'עלה ויבוא', אבל אין מכריזים זאת בדיבור³.

* בשבת קודש זו⁴, שקודם יום ההילולא ג' תמוז, ישתדלו לעלות לתורה. אם אין מספר העליות מספיק – יקראו בתורה בחדרים שונים⁵, אבל לא להוסיף על מספר הקרואים.

* ישתדלו שמפטיר⁶ יהיה הגדול שבחבורה – בריצוי רוב המניין – או על-פי הגורל.

שחרית: יעלה ויבוא. חצי הלל, ואברהם זקן, זבדיה, קדיש תתקבל. שיר-שלישום, הושיענו, ברכי נפשי, קדיש יתום.

מוציאים שני ספרי-תורה. בראשון קוראים לשבעה עולים בפרשת השבוע, לפני הגבהה מניחים את ספר-התורה השני על הבימה, ואומרים חצי קדיש. הגבהה וגלילה. בספר התורה השני קוראים למפטיר בפרשת פינחס: "וביום השבת... ובראשי חודשיכם... ונסכרו". הגבהה וגלילה.

הפטרה: "כה אמר ה', השמים כסאי" (ישעיהו סו) ומוסיפים פסוק ראשון ואחרון מהפטרת 'מחר-חודש' (שמואלא"כ, יח.מב)⁷.
אין אומרים 'אב הרחמים'.
מוסף: 'אתה יצרת'⁸.

מנהגנו בקריאת שמו"ת לומר בסיומה את שתי ההפטרות ("ויפתח הגלעדי" לפרשת חוקת, ו"השמים כסאי" לראש-חודש, ובסופה פסוק ראשון ואחרון של 'מחר חודש'). למנהג רבותינו, אומרים ביום שישי לאחר קריאת שמו"ת את ההפטרה "ויפתח הגלעדי", ובשבת קודש לפני תפילת שחרית, לאחר קריאת ה'שביעי' (פעם נוספת), את ההפטרה הנאמרת בפועל "השמים כסאי" והפסוקים שבסופה.

בתפילת ערבית, קודם שמונה-עשרה², טופחים

(1 בחוברת 'דבר מלכות' לשבת זו הדפיסו לקרוא בשמו"ת שלוש הפטרות: דפרשת חוקת, דראש-חודש ודמחר-חודש. אמנם ב'היום יום' דש"ק זו (בקביעות זהה – שבת-ראש-חודש, ל' סיוון) איתא: "... וקורין גם ההפטרה, או שתי ההפטרות אם הוא שבת ראש-חודש..." – שתיים ולא שלוש. ולכאורה: הפטרת חוקת שייכת לפרשת השבוע, והפטרת ר"ח קוראים רק "שמא יקראוהו למפטיר" (שו"ע רבינו סי' רפ"ח סי"י. וכן הוא גם ע"פ קבלה, ראה בכף החיים שם ס"ק לו) יחד עם פסוק ראשון ואחרון דהפטרת מחר-חודש, כמנהגנו, אבל את ההפטרה דמחר-חודש בשלימותה אין צורך לקרוא. ונפקא-מינה לכל פעם שקוראים פסוק ראשון ואחרון דהפטרה השייכת לתאריך ולא לפרשה. ועצ"ע מלשון ה'רשימות' (חוברת פג). 'רשימות היומן' ס"ע שצו): "... אבל ביחידות אומרים ב' ההפטרות [בשבת הגדול הפטרת 'וערבה' וההפטרה דפרשת השבוע, אף כשערב-פסח אינו חל בשבת], וכן בשבת ראש-חודש וכה"ג [אומרים ביחידות את שתי ההפטרות] – הרי מדובר בהפטרה השייכת רק לתאריך ולא לפרשה, ואינה נאמרת בפועל באותה שבת, ובכל-זאת אומרים אותה, ואף מקשרים אותה לאמירת ההפטרה דשבת ר"ח, כך שא"א לתרץ שזו הוראה מיוחדת בהפטרה זו.

(2 עיקר המנהג הוא בליל א' דר"ח (ראה 'מהרי"ל – מנהגים' עמ' ה, שבליל ב' דר"ח היו שלא הכריזו 'עלה ויבוא' אלא 'ראש חודש'). אך יש הרגילים לטפוח על השולחן גם בב' דר"ח, וכן לומר בקול 'עלה ויבוא' גם בשחרית ומנחה, ולהכריז לפני מוסף דשבת ר"ח 'אתה יצרת', כדי למנוע שכחה.

(3) סידור אדה"ז, תפילת ערבית.

(4) מנהגי יום ההילולא – הוראת בי"ד רבני חב"ד בארה"ק, ע"פ מכתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו משנת תשל"א ליו"ד שבט (אג"ק ח"ד עמ' קמב, ספר-המנהגים עמ' 95, ובכ"מ).

(5) כאשר לפחות שישה מהמשתתפים לא שמעו את קריאת-התורה (קצות-השולחן סי' כה ס"ד). ואפשר לעשות זאת אף לפני תפילת שחרית, כנפוץ בין אנ"ש ובבית-חינו (עיין אג"ק ח"ג עמ' ד, שלא חייב להיות קשר בין התפילה לקריאת התורה. וע' בספר 'התפילה כהלכתה' פט"ז סי"ה ובהערות שם).

(6) ברכייסוף או"ח סי' רפד ס"ק א. שערי-אפרים שער ט סמ"ב. 'דרכי חיים ושלום' אות רי.

(7) ספר-המנהגים עמ' 33.

(8) בלוח כולל-חב"ד (ש"פ תרומה, בדר"ח אד"ר) כתב: "טעה ואמר

מנחה: פרקי אבות – פרק ד.

שכח 'עלה ויבוא' במנחה – חוזר. אם נזכר בזמן תפילת ערבית – מתפלל שתיים (השנייה – עדיף לאומרה אחרי 'אתה קדוש'), הראשונה לערבית (ובה אומר 'אתה חוננתנו') והשנייה לתשלומי מנחה. ואם שהה הרבה אחרי ערבית, אינו יכול להתפלל תפילת תשלומי⁹.

יום ראשון

א' תמוז – ב' דראש חודש

ערבית, מוצאי שבת: בראש חודש (ובכל יום שיש בו מוסף) אין האבל יורד לפני התיבה, ואף לא בתפילת ערבית ומנחה¹⁰. שחרית: יעלה ויבוא. חצי הלל, ואברהם זקן, זבדיה, קדיש תקבל. שיר של יום, הושיענו, ברכי נפשי, קדיש יתום. קריאת התורה דראש חודש. חצי קדיש. אשרי, ובא לציון¹¹. ילללו. חולצים תפילין דרשי

'תיקנת שבת': עד שלא סיים תפילתו – חוזר ומתחיל 'אתה יצרת', ואם סיים תפילתו – חוזר לראש התפילה...'. ואף שאמר "נעשה לפניך... ומוספים כהלכתם", ל' רבים (והרי במוסף בדיעבד די באיזכור בלבד, ראה בשו"ע אדה"ז סי' רסח ס"ז), כאן גרע, כיוון שהזכיר שבת ולא הזכיר ר"ח כלל. מקור דין זה – בברכייסוף (תצ ס"ח ח, הובא בשע"ת שם ס"ק ג ובכ"ח חיים סי' תכה ס"ק כו), שו"ת תשובה מאהבה ח"א סי' קס, חכמת שלמה סו"ס תכה, ליקוטי מהרי"ח (בדפוס המקורי – ח"ב דף צו ע"ב). ויש שנסתפקו בזה. וע' בס' אשיישראל (פרק מה הערה קצג) שיש לחלק בין שבת ר"ח וחוה"מ לבין ר"ה.

[סיום הדין בלוח כולל חב"ד: "...ואם אמר 'אתה יצרת' אע"פ שחתם 'מקדש השבת' בלבד – יצא". אכן בס' בי"ט שחל בשבת, פסק אדה"ז שמשום ספק ברכה טוב לחוש לדבריהם של הפוסקים שלא לחזור לראש אחרי כדי דיבור, כשחתם בשבת או ביום טוב בלבד, כדי "שלא להכניס עצמו לידי ספק ברכה לבטלה" (אף ששמע שם שמעיקר הדין היה צריך לחזור), אבל דין זה הוא רק בשאר תפילות ולא במוסף. וע' בס' אשיישראל פל"ט סעיף עה ובנסמך שם].

9) ראה שו"ע אדה"ז סי' קח סעיפים ב,ה,ו.

10) ספר המנהגים עמ' 8.

11) פעם אירע במניין של הרבי שהש"ץ סיים בקול "יגדיל תורה ויאדיר", לפני החזרת הס"ת, והרבי הורה לו לומר מיד את הקדיש [כנראה משום שעיקר חיוב אמירת קדיש הוא על ובא לציון ולא כהקדמה לתפילת מוסף. וראה בנימוקי א"ח ר"ס נה שהורה במצב זה (שמפסקים בתפילין דר"ת ואף בדברים בטלים לפני הקדיש) לומר את הקדיש לפני החזרת הס"ת] וזה כנראה גרם שהתחילו

ומניחים תפילין דרבננותם, קוראים קריאת שמע, קדש, והיה כייביאך. שש זכירות. חולצים תפילין דר"ת. הש"ץ אומר איזה מזמור, חצי קדיש, מוסף. שכח יעלה ויבוא במנחה, ונזכר בערבית מוצאי ראש חודש – מתפלל פעמיים שמונה עשרה, והשנייה – יתנה שתהיה בתורת 'נדבה' (באם הוא פטור מלהתפלל 'תשלומין')¹².

יום שלישי

ג' בתמוז

יום ההילולא העשרים של הוד כ"ק אדמו"ר מרנא ורבנא מנחם מענדל זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע (תשנ"ד), דור שביעי לנשיאי חב"ד, ומנוחתו כבוד בניו יורק, ארצות הברית, על-יד ציון כ"ק חמיו אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע. ביום זה, בשנת תרפ"ז, נשתחרר כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע מהמאסר בבית האסורים ('שפלרניה', בעיר פטרבורג, שנקראה אז 'לנינגרד'), בתנאי שיסע מיד לגלות, בעיר מקלטו 'קוסטרומה' למשך שלוש שנים¹³.

סדר יום ההילולא:

ביום שני, תיכף אחר השקיעה¹⁴, מדליקים (בכל בית) נר שידלק כל המעט לעת. אם אפשר בקל – נר של שעווה¹⁵.

יבחרו וירימו מי שיתפלל לפני התיבה ביום

לנהוג שם בקביעות, למהר ולהחזיר את הס"ת לפני אשרי ובא לציון.

12) לוח כולל חב"ד בדר"ח מרחשוון, משו"ע אדה"ז סי' קח ס"ז.

13) ראה בפירוט ב'ספר התולדות – אדמו"ר מהוריי"צ', כפר חב"ד תשל"ב, ח"ג פרק כא. ספר השיחות תרפ"ז, מבוא עמ' 168. עמ' 168. ספר השיחות תנש"א ח"ב עמ' 649.

מענה כ"ק אדמו"ר בעניין אמירת תחנון ביום זה (נדפס בקובץ 'היכל מנחם' ח"ג עמ' מז, עיי"ש בהערות): "בעניינים התלויים ברגש אין לשאול, כיוון שזו הוכחה שאין רגש". במניין של הרבי אמרו תחנון ביום זה (אבל אולי היה זה משום שהרבי לא רצה להורות בזה, אלא שהדברים יבואו באתעדלת), אך המשפיע הרה"ח ר' מענדל פוטערפאס ע"ה לא הניח לומר תחנון ביום זה.

14) ע"פ ס' המנהגים עמ' 79.

15) "ראשיית יבות: 'הקיצו ורננו שוכני עפ"ר'" (מהמכתב שצוין בהערה 4). למעשה, נר של שעוות דבורים טהורה אינו דולק יפה (מוציא הרבה גאזים וכבה מהרה, מלבד באבוקות הבדלה הפתוחה לאוויר), ונרות השעווה המצויים בשוק מעורבים בהרבה 'סטיארין'. ולכאורה די שיהיה הרוב שעווה לקיום המנהג כראוי.

שזכו להיכנס ליחידות, או על-כּל־פּנים לראות את פני כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו - יצייר עצמו, בעת קריאת הפ"נ, כאילו עומד לפניו. להניח הפ"נ אחר־כך בין דפי מאמר, קונטרס וכו' של כ"ק אדמו"ר. ולשלחו (אם באפשרי - בו ביום) על מנת לקראתו על הציון שלו (מס' הפקס שליך הציין: 1-718-723444). וכתובת הדואר האלקטרוני: ohel@ohelchabad.org. במשך המעֶת־לֶעֶת - ללמוד פרקי המשניות של אותיות השם²².
במשך המעֶת־לֶעֶת - לעשות "התוועדויות

ז"ל" הוא ביאור ההיתר על נתינת פדיון לרבי (שלכאורה ה"ז עניין של ממוצע) ובמילא אי"ז נוגע ושייך לנוסח הפדיון שעניינו בקשת רחמים... ולא ביאור ההיתר על זה. (ב) ובנוגע להנוסח 'ממקור הרחמים' - אין צורך ליתן לרבי 'כתובת' מהיכן לעורר רחמים... ואולי רצונו לעורר רחמים ממדיריגה נעלית יותר...

כ"ק מו"ח אדמו"ר [וכן הרבי עצמו - ראה 'אוצר מנהגי חב"ד' אלול־תשרי עמ' תגידת, ובכ"מ] היה אמנם כותב נוסח זה, אבל זוהי הנהגה שלו, ואין זה ראייה שגם אנו... צריכים לכתוב כן... (משיחת ליל ב' אייר תש"ס"ד, 'תורת מנחם - התוועדויות' תש"י עמ' 39. וראה בי"מ גיליון 22 עמ' 23).

ראה באג"ק אדמו"ר מהורש"ב ח"א עמ' קנד: "לדעתי א חשוב אשר פ"נ על קברי הצדיקים בעניינים רוחניים בעבודה, איננו צריכים לכתוב החסרונות שמוצא בנפשו, כי אם לבקש שיתקן... הפרט ההוא באופן כך וכך, ולא לכתוב כמו שהוא עתה בחסרונו..." עיי"ש. כ"ק אדמו"ר מהר"ש, בשבוע מהאוהל, ביאר זאת פעם לבני ביתו (מבוא לקונטרס ומעין עמ' 55), בכך שברוחניות נראה כל דבר, גם החיסרון, כאילו הוא חי ממש.

כשאי אפשר כלל לכתוב פ"נ, ידוע המעשה מהמשפיע הרה"ח ר' מ"מ פוטערפאס ע"ה שעצער בחודש טבת תש"ז, והיה נתון בחקירות קשות וכו' עד ערב ל"ג בעומר, ובאותו יום הגיע 'לשבת' בכלא. רק אז יכול היה לחשוב על מצבו, ורצה לשלוח פ"נ לכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ, אך הדבר היה בלתי־אפשרי. ונוכר בדברי כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ לפני צאתו מרוסיה בשמח"ת תרפ"ח [לא מצאתי הלשון ברשימת השיחה הנדפסת. וראה לקוטי־דיבורים כרך א, דף ב ע"א ובהערה] "כשתחשבו עליי, א חשוב אני עליכם" ואז 'שלח' אליו פ"נ **במחשבה**. לאחר חודש וחצי הגיע לזוגתו (שכבר היתה אז בצרפת) מכתב מכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ מתאריך י"ז אייר, ובו אישור "המברק נתקבל". בני המשפחה תמהו איך ייתכן ששלח מברק ממאסרו לאחר שנים רבות. כשיצא והגיע לרבי ליי"ט כסלו תשכ"ד ביקש ממוזכיו של הרבי הריי"צ (בשנת תש"ז) לבדוק אם יש מברק ממנו בארכיון, ולא מצא, ונוכר שבאותו יום הכתיב לו אדמו"ר מהוריי"צ את המכתב - ונוכר ב'משלוח' הפ"נ (מפי נכדו שי').

22) כגון הפרקים דלהלן: **מ** - ברכות פ"א; **נ** - שבת פכ"א; **ח** - חלה פ"א; **ס** - סוטה פ"ח; **מ** - אבות פ"א; **ע** - פסחים פ"ג; **ג** - זדים פ"ב; **ד** - סנהדרין פ"ג; **ל** - סוכה פ"ד.

ההילולא, ונכון לחלק שיתפלל אחד ערבית, שני שחרית, שלישי - מנחה, כדי לזכות בזה מספר יותר גדול של אנ"ש.

בשעת התפילות ידלקו חמישה נרות. אחר התפילה (ובבוקר - אחר אמירת תהילים) ילמוד (יסיים) המתפלל לפני התיבה פרק כ"ד ככלים ופרק ז' דמקוואות. אחר־כך יאמר המשנה "ר' חנניא בן עקשיא... ויאדיר". בלחש - איזה שורות בתניא¹⁶, קדיש דרבנן.

אחר תפילת ערבית - יחזרו חלק מהמאמר האחרון המוגה שזכינו לו, ד"ה "אתה תצווה" תשמ"א (קונטרס פורים־קטן תשנ"ב, שחילקו כ"ק אדמו"ר בו ביום בידו הקדושה לכל אחד ואחד מהנאספים¹⁷), בעל־פה. ואם אין מי שיחזור בעל־פה - ילמדוהו בפנים, וכן אחר תפילת שחרית. ולסיימו אחר תפילת מנחה.

בבוקר קודם התפילה - פרק תניא¹⁸. וכן לאחר תפילת מנחה¹⁹.

בבוקר קודם התפילה - ירים כל אחד²⁰ תרומה להעניינים השייכים לנשיאנו, בעד עצמו ובעד כל אחד מבני ביתו שיחיו, וכן קודם תפילת מנחה. לאחר תפילת שחרית - [יכתוב ו]יקרא כל אחד פ"נ²¹ (הנשואים - כמוכן בחגירת אבנט). אלו

16) "א שהרבי אמר את התיבות ונפש השנית בישראל היא חלק אלוהה ממעל ממש".

17) תורת מנחם ספר־המאמרים - מלוקט, חלק ג' - אדר־סיוון, עמ' לד.

18) על־פי אג"ק כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"א עמ' שצ - ללמוד אגרת־הקודש סימן ז"ך.

19) על־פי הנפוץ בין אנ"ש ביו"ד שבט - ללמוד את הביאור לאגה"ק האמורה.

20) "נתינת הצדקה (בקשר עם יו"ד שבט וכיו"ב) - הוא שייך גם לנשים, ואדרבה מצד כמה טעמים) להן דבר הצדקה שייך יותר" (ספר־המנהגים עמ' 85). מובן שיש לשתף גם את הטף (ומכספם) בזה, וכן בשאר ההנהגות, שגם נשים וטף שייכים בקיומן.

21) נוהגים לכתוב את הפ"נ על נייר חלק דווקא. מקפידים לכתוב (אפילו את טיוטת הפ"נ - ראה 'אספקלריה' נספח ל'כפר חב"ד' גיליון 1243 עמ' 20) דווקא באם טבלו באותו היום במקוהו (באם לא טבל - יכתוב ע"י אחר). כותבים בחגירת אבנט (ונוטלים ידיים לפני־כן). כשכותב אדם פ"נ על עצמו, כותבים "עלי", "עלינו", ואלו כשכותב עבור אחרים הלשון הוא "עבור..." (המוזכיר הרה"ח רי"ל שי גרונר).

"בנוגע לנוסח הפדיון... אילו יישר חילי, הייתי מבטל הנוסח שכותבים 'ממקור הרחמים כו' [והחסדים האמיתיים] ע"ד מנכסי רחמים כמבואר בתשובת מהרי"ב ז"ל", כ: א) "ע"ד..."

פעילות ומתוך אהבת ישראל²³, ולהתחזק בכל ענייני לימוד התורה נגלה וחסידות, חיוק התורה והיהדות והפצת המעינות, ובמיוחד באהבת ישראל ואחדות ישראל, כפי שהורנו, החל מהתוועדות הראשונה דקבלת הנשיאות²⁴, ועד ההתוועדות האחרונה לעת־עתה בש"פ ויקהל תשנ"ב – "גילוי האחדות הכללית בהבריה ובכני ישראל"²⁵.

לקבוע שעה במשך המעתי־לעת – לבאר לבני ביתו ש' אודות כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו ועבודתו אשר עבד בה כל ימי חייו, ואשר גם עתה, כיוון "שגם בזה העולם המעשה אשתכח יתיר"²⁶ – בוודאי שהוא מנהיג את העולם כולו, ואנ"ש בפרט, ומעורר רחמים רבים וכו', כמו שהיה עד עתה, ואדרבה, ביתר שאת וביתר עוז²⁷. ולכן, גם השפעותיו לכל השייכים אליו מתעלות יותר ויותר. וכדי שיתקבלו בפנימיות, צריכים גם ה'כלים' של השייכים אליו להיות מזוככים יותר²⁸. במשך המעתי־לעת – לבקר (אלו הראויים לזה) בבתי־הכנסת ובבתי־המדרש אשר בעיר, לחזור שם מימרא או פתגם מתורתו של כ"ק אדמו"ר, לבאר אודות אהבת כל ישראל שלו, להודיע ולהסביר

תקנותיו²⁹ על־דבר לימוד הרמב"ם לכל אחד ואחד (שלושה פרקים ליום, פרק אחד ליום או ספר המצוות), ועל־דבר מבצעי המצוות הכלליים שלו: מבצע אהבת ישראל, חינוך, תורה, תפילין, מזוזה, צדקה, בית מלא ספרים – יבנה וחכמיה, גרות שבת־קודש ויום־טוב, כשרות האכילה ושתייה וטהרת־המשפחה, ואחדות כל בני־ישראל בכתבת ספרי־התורה הכלליים³⁰; לעורר את בנינו בדבר קיום שבע מצוות שלהם³¹; ועד המבצע האחרון והעיקרי – 'עמדו הכן כולכם'³², לפרסם בכל מקום את הנבואה ש"לאלתר לגאולה" וש"תיכף ומיד ממש 'הנה זה (משיח) בא'³³, וההשתדלות האחרונה של כל אחד ואחת מישראל להביא את המשיח על־ידי לימוד התורה בענייני מלך המשיח ובענייני הגאולה³⁴, כדי להתחיל "לחיות" בענייני משיח וגאולה³⁵; ואף "שישו ושמחו בשמחת הגאולה"³⁶.

אם באפשרי, לעשות כל הנ"ל מתוך התוועדות. במשך המעתי־לעת – לבקר (המוכשרים לזה) במקום כינוסי הנוער החרדי – ולהשתדל, ככל האפשרי בדרכי שלום, גם במקום כינוסי הנוער שלעת־עתה אינו חרדי – ולבאר להם איך שחיבה יתירה נודעת להם תמיד מאת כ"ק אדמו"ר, לבאר להם את אשר תבע מהם והתקווה והביטחון אשר

23 מברק ל' בשבט תשנ"ב – ספרי־שיחות תשנ"ב ח"ב עמ' 535.
24 לקוטי־שיחות כרך ב עמ' 499. וראה גם מכתבו של הרבי נשיא דורנו מיום השלושים להסתלקות כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ – אג"ק ח"ג ס"ע רמד: "...כי המשכת כל רוחניות אינה אלא על־ידי אהבה רבה. נקווה אפוא כי על ידי זה שנעמוד כולנו בהתקרבות ואהבה רבה אמיתית נמשך אלינו כוח להוציא לפועל כל אותם העניינים אשר רצונו של כ"ק מו"ח אדמו"ר שייצאו לפועל טוב על דינו".

25 ספרי־שיחות תשנ"ב ח"ב עמ' 440. וראה בשיחת ש"פ בהר" בחוקותי, מבה"ח סיון תנש"א, אודות חשיבות העניין בהבאת הגאולה. ובשיחת י"ג ניסן תשכ"ו (תורת מנחם חלק מ"ו עמ' 285) סיפר כ"ק הרבי נשיא דורנו בשם כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ על מענה כ"ק אדמו"ר הצמח־צדק, כשהכניס עצמו לסכנת־נפשות בעומדו בתוקף נגד הממשלה באסיפה הידועה, ושאל אותו אחד הגדולים הייתכן, איך מעמיד עצמו בסכנה, ואפילו אם לא חשב על עצמו, היה עליו לחשוב אודות החסידים וכלל ישראל, וענה (תוכן המענה, מתורגם): "כאשר חסידים יפעלו ביחד, הם יעברו זאת... כשחסידים מתאחדים, הם עוברים זאת, שוברים את החושך כול ומכופל של הגלות... על־ידי האחדות של החסידים... שמבטלת את כל הגזירות וכל העניינים, ופוצת כל הגדרים, ומורידה עד כאן למטה את 'ואמת הוי' לעולם".

26 תניא, איגרת־הקודש, ביאור לסי' ז"ך.

27 'תורת־מנחם – התוועדות' תשי"ע עמ' 16, עיי"ש.

28 לקוטי־שיחות כרך יב עמ' 146.

29 לקוטי־שיחות כרך כז עמ' 229, 'התוועדות' תשד"מ ח"ג עמ' 1622, ובכ"מ.

30 לקוטי־שיחות כרך כ עמ' 579, 428 ובמקומות רבים.
31 לקוטי־שיחות כרך כז עמ' 132, 'חידושים וביאורים בש"ס' חלק ב סי' ח.

32 ספרי־שיחות תשנ"ב ח"א עמ' 122. וראה שם עמ' 257. וידועה הפנייה: "עשו כל אשר ביכולתכם – עניינים שהם באופן דאורות דתוהו, אבל, בכלים דתיקון" (ספרי־שיחות תנש"א ח"ב עמ' 474); "על־ידי שהוא מסביר את עניינו של משיח, כמבואר בתורה שבכתב ובתורה שבעל־פה, באופן המתקבל אצל כל אחד ואחד לפי שכלו והבנתו, כולל במיוחד – על־ידי לימוד ענייני משיח וגאולה" (ספרי־שיחות תשנ"ב ח"א עמ' 112).

33 ספרי־שיחות תנש"א ח"ב עמ' 792, ספרי־שיחות תשנ"ב ח"א עמ' 26.

34 'התוועדות' תנש"א ח"ג עמ' 164.

35 ספרי־שיחות תנש"א ח"ב ס"ע 691 (היינו במוחין ומדות ועד למחשבה דיבור ומעשה המתאימים לימון הגאולה, עיי"ש). וזה כולל, כלשון הרמב"ם בסוף ס' היד, העדר "קנאה ותחרות" ו"לא יהיה עסק... אלא לדעת את ה' בלבד".

36 לקוטי־שיחות כרך כ עמ' 384.

(הכיפורים).

לפני שנכנס לאוהל, מקיש (שתי דפיקות בכל דלת) על שתי הדלתות, הדלת השנייה מהכניסה, והדלת שבחדר האוהל [חדר הפנים, שאינו קיים כיום] – כנוטל רשות הכניסה⁴⁴.

מיד כשנכנס, מתחיל באמירת המענה לשון'. כשמגיע ל"הריני מדליק הלאמפך"⁴⁵, מדליק נר. אחרי הדלקת הנר, ממשיך ב'מענה לשון', עד לפני מזמור "לדוד אליך", ששם נכתב לקרוא את הפ"ג, ואחרי כן מתחיל לקרוא את הפ"נים וכו'. פתקים בודדים (בעיקר מאלה שבהם היה כתוב על העדרו של משהו. רק אחדים מאלה החזיר להיכלו) קורע ומניח על הציון הק', והורה לשורפם על אתר, ורובם ככולם מכניס בחזרה לשקית. את הקרעים היו שומרים ושורפים בערב-פסח. לאחר תשל"ח חלו שינויים בעניין זה.

באם נשאר נייר חלק מסביב לכתב הפ"ג, קורע ומפרידו מהפ"ג⁴⁶, ורק אחרי כן מניח את הפ"ג באוהל.

לאחר סיום קריאת הפ"נים, המשיך באמירת 'מענה לשון' עד מזמור קיט, ודילג עד ה'יהי רצון' שמתחיל תיכף אחרי ה'זוהר' שם, וסיים עד אחרי 'אנא בכוח'.

לפני צאתו, מקיף (פעם אחת) את האוהל⁴⁷. לפני צאתו נעצר, נכנס שוב לחדרו שבתוך האוהל (החדר הקטן דאז, שבו עמד וקרא את הפ"נים), והמשיך לומר 'מענה לשון' עד ה'יהי רצון' האחרון. ואחרי כן יצא – לא מאותו פתח שדרכו נכנס, אלא מהפתח הפנימי. כן היה נוהג תמיד שלא לצאת דרך פתח הכניסה⁴⁸.

לפני היציאה, נעמד בפתח היציאה החוצה, ואומר את ה"יהי רצון" שבסוף המענה לשון'. עד שנת תשכ"ה, לפני כניסתו לרכב, ניגש לציון הרבנית שטערנא-שרה ע"ה. משנת תשכ"ה,

44 הטעם, מפי זקני אנ"ש, כדי להמשיך את הרבי" אל הנכנס.

45 עמ' 4.

46 רבים חושבים שזהו כדי שלא לזרוק את שאריות הנייר באוהל, אך הרה"ח ר"ל ש' גורנר מסביר מפני שאין זה לכבוד למסור לרבי דף ריק.

47 ראה בעניין הקפת הקברים במגן אברהם, באר-היטב וכף החיים סו"ס תקפא.

48 ראה גשר-החיים ח"א עמ' קלא שיש נוהגין בהלוויה לחזור בדרך אחרת אם אפשר, עיי"ש.

בטח בהם, אשר סוף-סוף ימלאו את תפקידם בהחזקת היהדות והפצת התורה בכל המרץ החום והחיות שהם מסגולות הנוער.

מוכן אשר, בהתאם לתנאי המקום, בכל אתר ואתר, ימשיכו בכל הנ"ל בימים אשר אחרי יום ההילולא, ובפרט ביום השבת-קודש שלאחריו.

ויהי-רצון, שתיכף ומיד³⁷ ממש, עוד לפני ג' בתמוז, יחיש הוי' ביאת גואלנו, מהרה יגלה³⁸, והקיצו ורננו שוכני עפר, ונשיאנו, הוא כ"ק אדמו"ר, בעל ההילולא, בתוכם ובראשם, ישמיענו נפלאות וינהלנו בדרך העולה בית אל³⁹.

וכפי שסיים כ"ק אדמו"ר את מאמר-החסידות הראשון שלו⁴⁰: "ונזכה להתראות עם הרבי פה למטה, נשמה בגוף ולמטה מעשרה טפחים⁴¹, והוא יגאלנו".

ביקור ב'אוהל'

"שמעתי מכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, שקודם ההליכה על ציון ואוהל – נוהגים שאין אוכלים, אבל שותים"⁴².

מנהגות הרבי ב'אוהל'⁴³:

נוסע לאוהל בנעלי בד (דתשעה-באב ויום-

37 ראה ספר-השיחות תשנ"ב עמ' 341, 376.

38 רמב"ם ספ"ג מהל' פרה אדומה, לקוטי-שיחות כרך כח עמ' 131 ואילך. התגלות מציאותו, בתור מלך המשיח, וכתוצאה והסתעפות ממנה – גילוי פעולותיו (ספר-השיחות תשנ"ב ח"א עמ' 131).

39 אגב, מכתיבת המלה "אל" (בסוף המכתב שבהערה 4) מוכח שדעת הרבי היא שהמקף שבין אותיותיה מועיל להפרידן שלא תהיה בזה קדושת השם, ודלא כמ"ש בשו"ת אבני-נזר חיו"ד ר"ס רסה.

40 ספר-המאמרים – מלוקט ח"א עמ' י. וראה 'תורת-מנחם – התוועדות' תש"י עמ' 201.

41 ראה לקוטי-שיחות ח"ב עמ' 518.

42 ספר-המנהגים עמ' 96. אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ו עמ' רפב. והכוונה שמקפידים לשתות (ולא רק שאין נמנעים מכך. וכבר העירו מליקוטי-דיבורים עמ' 1354).

43 נמסרו ע"י חברי המזכירות: הרה"ח ר' יהודה ש' קרינסקי (שהסיע את הרבי לאוהל ברוב הפעמים מאז תשח"י), והרה"ח ר' בנימין ש' קליין (שהסיע את הרבי לפעמים) מתוך 'כפר חב"ד', גיליון 648 עמ' 16. הוספות ותיקונים מתוך 'מנהגי מלך' עמ' 35, שילוב הערותיו של הרה"ח ר"ל ש' גורנר (שליווה את הרבי לאוהל בתמידות משנת תש"י עד תשח"י, ומאו ואילך בכל ערב ר"ה, ובאקראי בפעמים מסוימות) מתוך 'התקשרות' גיליון שיג עמ' 18. בכמה מן ההנהגות אולי יש גם משום הוראה לרבים.

הפ"נ "בין שני הציוני קודש, אצל מקום רגליהם הקדושים"⁵².

הנחיות לכוהנים:

הרבי ציווה לבנות מחיצה בת עשרה טפחים סביב ציון כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע.

לא הרשה לבנות גג מעל הציון, וגם הורה לכוהנים שלא ישלחו יד על הציון, וגם שלא יניחו בעצמם שם את הפ"נ.

בכל פעם שהולכים ל'אוהל' נהג הרבי לעורר, שעל הכוהנים להיזהר מאוד בכניסתם וכיציאתם, שלא יעברו בתוך ארבע אמות של קבר. ולכן נהגו אנ"ש והתמימים להקיף את הכוהנים, בתור מחיצה בין הכוהנים והקברים⁵³. בשנים האחרונות בנו מחיצה של עשרה טפחים משני הצדדים לאורך כל הדרך מהכניסה למקום הקברים ועד האוהל.

כשיצא מן האוהל, הלך לפנייכן לציון אימו הרבנית חנה ע"ה. משנת תשל"א, הביט גם על ציון הרבנית נחמה דינה ע"ה, ומאז תשמ"ח גם על ציון הרבנית חיה-מושא ע"ה. כל זה - לדקות ספורות⁴⁹.

לפני הכניסה למכונית, תולש עשבים ג' פעמים, וזורקם לאחוריו⁵⁰.

מעולם לא ראינו את הרבי מניח אבן על הציון, או על קברים אחרים⁵¹.

בנסיעתו חזרה, ממשיך באמירת ה'מענה לשון', עד גמירא. אם היה פנאי, היה אומר את ה'קרבנות' שלפני תפילת מנחה. בשנת תשמ"ח אמר גם את פרקי המשניות של אבל (פכ"ד דכלים ופ"ז דמקוואות). אחרי כ"ב בשבט תשמ"ט, אם נותר פנאי, היה לומד גם את שיעור הרמב"ם היומי.

* במידת האפשר יש להשתדל לקרוא את

(52) כך סיפר כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע ברשימתו (בי"מ גיליון 22 עמ' 26) על מנהג אביו כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע באוהל הצמח-צדק והמהר"ש בליובאוויטש.

(53) 'ימי בראשית' עמ' 235. ושם מציינים למכתב, שנדפס באג"ק ח"ג עמ' שמב: "היה לי קורת רוח מזה שניהל כוהנים חסידיים אל הציון [ובהערת המו"ל: בעשותם מחיצה בין הכהנים ובין הקברים], אשר עלידי שזיכה את האחרים ודאי שגדול זכותו".

(49) בשנים האחרונות, עמד הרבי במרחק-מה מן הקברים של הרבניות.

(50) ראה טושו"ע יו"ד סי' שעו ס"ד, ואו"ח סו"ס תקמ"ו, ונו"כ. אולם שם איתא שעושים זאת אחר הקבורה.

(51) ודלא כנהוג. מקור המנהג בדרשות מהר"ש [רבנו שלום מנישטט, רבו של מהר"ל, אבי מנהגי אשכנז] הובא בא"ר סי' רכז ס"ק ז. בשע"ת שם ועוד, וטעמו שם "משום כבוד המת, להראותו שהיה על קברו".

'הפצת היהדות': הוראות מיוחדות

- החובה לקרב יהודים לתורה ואיך לעשות זאת -
לאור תורתו והדרכתיו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש

הוצאת צאגו"ח • 368 עמודים

הפצה: קה"ת, חי"ש. להשיג בחנויות הספרים ובטל' 1700-704120

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעיהו ע"ה דייטש